

Řád unitářské obřady

Poznámky k řádu Unitářské obřady NSČU

Tento řád je závazný pro všechny duchovní NSČU, obce a orgány v bodech, které se jich týkají. Přestože těžiště tohoto řádu je v duchovenské službě v náboženské obci, duchovní sloužící mimo náboženské obce jej budou brát úměrně charakteru své funkce.

V tomto řádu je užíváno termínu duchovní zpravidla v mužském rodě. Je tomu tak pouze z důvodů zjednodušení jazyka.

Článek 1.

Unitářský sňatek

a. Podstata unitářského sňatku

Unitářská tradice považuje sňatek za významný okamžik v osobním životě člověka, kdy se jeho život spojuje s životem druhého jedince také v duchovním smyslu. Každá lidská bytost je unitáři považována za jedinečnou, a tudíž lidský život v jeho neopakovatelnosti za posvátný. V tomto směru je při obřadu pár snoubenců sám duchovní autoritou a stvrzuje dobrovolnost svazku a opravdovost lásky ve vzájemném slibu.

Unitářský sňatek je oslavou vzájemného slibu k společné životní cestě, a to oslavou v osobitě duchovním kontextu. Unitářský sňatek je příležitostí k zvěstování životních pravd, potřeby hledat lásku, krásu, pravdu, moudrost a pozitivní přístup k životu v souladu s principy svobodné víry.

Unitáři poskytují tuto službu nejen pro členy obce a příznivce, ale i pro zájemce z veřejnosti, za předpokladu, že sympatizují s unitářskou tradicí a sňatek je vykonán v souladu s Ústavou NSČU a dalšími na ni navazujícími předpisy.

b. Způsoby unitářského sňatku

Unitářský sňatek může mít dva způsoby provedení z hlediska legální platnosti:

- Svatební shromáždění s právním účinkem uzavření manželství nebo partnerství podle platné legislativy. Tento obřad je oprávněn vykonat pouze ordinovaný duchovní NSČU. Obřad musí být vykonán v souladu s požadavky zákona a státu. Viz dále čl. 2d tohoto řádu.

- Svatební shromáždění symbolické, které může být vykonáno kdykoliv po uzavření civilního sňatku v ČR či v zahraničí. Může být vykonáno i zcela samostatně. Svatební shromáždění symbolické může také následovat nebo předcházet uzavření registrovaného partnerství. Tento obřad může být vykonán ordinovaným duchovním NSČU, laickým duchovním či jinou způsobilou osobou pověřenou Správním sborem obce.

Tyto dva typy unitářských sňatků se liší ve způsobu přípravy, nemusí se lišit obsahem. Způsob svatebního obřadu s právním účinkem musí být proveden v souladu se Zákonem o rodině.

c. Příprava unitářského sňatku

Zájemci o unitářský sňatek by se měli obrátit na duchovního, kterým si přejí být oddáni, co nejdříve už v prvotních úvahách. Duchovní či jím pověřená osoba jim poskytne základní informace o povaze unitářského sňatku, unitářské tradici v souvislosti s manželstvím nebo partnerstvím, jakož i právních podmínkách unitářského sňatku.

V komunikaci se zájemci o unitářský sňatek duchovní povzbuzuje snoubence, aby hledali způsob, jak obřadu dodat duchovní rozměr. Přitom duchovní věnuje pozornost myšlenkám, pocitům a osobitosti budoucích novomanželů a jejich situaci.

Pokud duchovní během komunikace se snoubenci získá dojem, že pozadí sňatku je pochybné, odporuje unitářským principům nebo jeho svědomí, nebo má-li pochybnosti, že jsou splněny

zákonné předpoklady pro uzavření manželství nebo partnerství, žádost o uzavření může odmítnout.

Duchovní je povinen každý sňatek, na jehož provedení se dohodne se snoubenci, bez zbytečného odkladu zaevidovat v knize obřadů, kterou vede NSČU na intranetu. Kniha sňatků obsahuje průběžný seznam všech obřadů, které se duchovní zavázali vykonat nebo již vykonali. Jednotlivý zápis obsahuje:

- jméno duchovního,
- typ obřadu,
- jména a příjmení osob, pro něž bude/byl obřad vykonán, vztah k NSČU,
- datum obřadu,
- místo obřadu,
- e-mailový či telefonický kontakt alespoň na jednoho ze snoubenců.

d. Příprava unitářského sňatku s právním účinkem

V dostatečném předstihu (v závislosti na požadavcích matriky) snoubenci vyplní Žádost o vydání Osvědčení o způsobilosti k církevnímu sňatku a doručí ji na matriku v místě konání obřadu. Tam vyplní Dotazník k uzavření manželství nebo partnerství a vyzvednou si Osvědčení o způsobilosti k církevnímu sňatku.

Je-li snoubencem cizinec nebo jsou-li oba manželé cizinci, je jejich odpovědností zajistit si veškerou potřebnou dokumentaci k legalizaci sňatku podle pokynů příslušné matriky. Pokud duchovní hovoří plynně jejich jazykem a vede obřad v příslušném jazyce (nebo dvojjazyčně), k obřadu není zapotřebí tlumočnicka. Pokud jazyk neovládá, tlumočnicka si snoubenci jsou povinni zajistit.

Před svatebním obřadem (nebo v jeho průběhu) duchovní zkontroluje občanské průkazy (nebo jiné dostačující doklady prokazující totožnost a zeptá se snoubenců, jestli znají vzájemně svůj zdravotní stav a zda jim nejsou známy skutečnosti vylučující manželství nebo partnerství. Těmito skutečnostmi jsou ze zákona:

- Platné manželství nebo partnerství některého ze žadatelů.
- Blízká příbuznost, tj. příbuzenství v přímé linii nebo sourozenectví.
- Nezletilost (věk nižší než 18 let), pokud soud nedal zvláštní souhlas.
- Nezpůsobilost k právním úkonům či omezená způsobilost k právním úkonům (zde může soud dát souhlas k uzavření manželství nebo partnerství).

K obřadu s právním účinkem musí být přítomni dva svědkové. Je možné, i když nikoliv nezbytné, aby jejich role při obřadu byla vhodným způsobem zdůrazněna.

Při obřadu nebo vzápětí po obřadu (pokud podpisy nejsou součástí obřadu) oddávající duchovní podepíše Protokol o uzavření sňatku spolu s novomanželi a svědky.

Duchovní musí projednat se snoubenci bezodkladné doručení Protokolu o uzavření manželství nebo partnerství (do tří dnů) matričnímu úřadu v místě konání obřadu. Duchovní je odpovědný za doručení dokladu zpět na matriční úřad.

Po obřadu duchovní předá novomanželům vyplněné a orazítkované Potvrzení o změně údajů zapisovaných do občanského průkazu a poučí je o postupu při jeho výměně (výměna na úřadu v místě trvalého bydliště). Toto potvrzení se nevystavuje osobám, které nemají české státní občanství.

e. Podoba unitářského sňatku

Unitářský duchovní je oprávněn připravit obřad individuálně podle potřeby a přání budoucího manželského páru. Svatební obřad může mít formu, způsob a obsah velmi tradiční, ale může být naopak i velmi tvůrčí a originální. V obřadu důraz nemusí být kladen na náboženská a obřadní slova, jako spíše na kvalitu vztahu oddávané dvojice, rodinnou situaci a podobně. Podstatné je to, že svatebním obřadem se soukromý závazek stává veřejným.

Svatební obřad se může konat na libovolném místě vybraném budoucími novomanželi, ať už je to v soukromí, v přírodě, na veřejném prostranství, v prostorách unitářské obce, kde může být i součástí pravidelného shromáždění obce. Snoubencům je v tomto ohledu ponechána svoboda výběru s ohledem na to, aby místo mohlo přispět k atmosféře prožitku po duchovní stránce.

Duchovní může přizvat snoubence ke spolupráci při výběru způsobu obřadu, vhodné terminologie, čtení, hudby a slibu. Tyto části svatebního obřadu mohou mít nejrůznější původ, ať už tradiční nebo osobní. Může být použito slov z posvátných písem, současných, klasických nebo jiných autorů, podle osobní preference a stylu obřadu. Obřad může vycházet z duchovní osobitosti snoubenců, aby poskytl vhodné prostředí k opravdovosti prožitku.

Forma unitářského sňatku, místo i další aspekty obřadu, jakkoliv mohou reflektovat osobitost snoubenců a respektovat svobodu víry, musí být v souladu s článkem za tohoto řádu a s vědomím a svědomím duchovního.

f. Poplatky za unitářský sňatek

Duchovní vykonává svatební obřad pro členy unitářské obce zdarma v rámci duchovenských služeb.

Pro nečleny má poplatek formu dobrovolného příspěvku a jeho výše je stanovena na základě dohody s duchovním a dohody duchovního se správním sborem jeho obce, přičemž tento poplatek zahrnuje pouze účast duchovního na samotném svatebním obřadu. Účast duchovního na přípravných či pracovních schůzkách se zájemci o unitářský sňatek je zcela ponechána na úvaze samotného duchovního, který je povinen zejména zvážit, zda nebudou takovou účastí negativně dotčeny jeho ostatní povinnosti v rámci duchovenských služeb a pracovních povinností ve vztahu k NSČU či obci. Účast duchovního na přípravných schůzkách se zájemci o unitářský sňatek má povahu konzultací, které nejsou součástí povinností duchovního dle dohody o služebním poměru uzavřené mezi NSČU a duchovním či jiných platných předpisů NSČU. Zájemci o unitářský sňatek mohou duchovnímu za uvedené konzultace poskytnout dobrovolný příspěvek, který je duchovní povinen zdanit a zajistit zákonné odvody v souladu s platnou legislativou.

Z každého obřadu, při němž je uzavřen církevní sňatek s oficiální platností a zároveň žádný ze snoubenců není členem NSČU, bude na účet NSČU odvedena úhrada za výkon obřadu ve výši 500 Kč. Po odvodu DPH bude zbývající částka převedena do fondu rezerv NSČU.

Článek 2.

Unitářský smuteční obřad

a. Podstata unitářského smutečního obřadu

V rámci duchovní péče unitářský duchovní může vykonat smuteční obřad pro zesnulé členy unitářské obce, zesnulé příbuzné členů nebo pro veřejnost. Unitářský smuteční obřad je příležitostí k uctění památky života zesnulého. Každá lidská bytost je unitáři považována za jedinečnou, a tudíž lidský život v jeho neopakovatelnosti za posvátný. Obřad je zvěstováním základních lidských životních pravd, potřeby hledat lásku, krásu, pravdu a moudrost, pozitivní přístup k životu v souladu s principy svobodné víry – i v dobách zármutku. Unitářská tradice považuje úmrtí nebo ztrátu milované osoby za významný předěl také v osobním a duchovním životě pozůstalých, a proto i jako příležitost k zdůraznění a připomenutí významu duchovních hodnot a kvalit života těch, kteří byli se zesnulým nějak spojeni.

b. Způsoby unitářského smutečního obřadu

Unitářský smuteční obřad má být připraven s přihlédnutím k potřebám a osobitosti pozůstalých. Může mít podobu tradičního pohřbu na hřbitově, obřadu v krematoriu, může mít formu vzpomínkového obřadu v soukromí, v přírodě, na veřejném prostranství nebo v prostorách unitářské obce.

Obřad může být vykonán ordinovaným duchovním NSČU, laickým duchovním či jinou způsobilou osobou pověřenou Správním sborem obce.

c. Příprava unitářského smutečního obřadu

Zájemci o unitářský smuteční obřad se obrátí na duchovního. Pokud ten není k dispozici, pak na Správní sbor obce, a s jeho pomocí určí příslušnou osobu. Na přípravné schůzce jsou probrány podrobnosti a podoba smutečního obřadu. Při přípravě obřadu duchovní věnuje maximální pozornost myšlenkám a pocitům pozůstalých, jakož i osobitosti zesnulého. Před, během i po obřadu duchovní nezdůrazňuje nežádané dogmatické koncepty týkající se života a smrti, nýbrž snaží se napomáhat uzdravujícímu procesu pro rodinu a přátele.

d. Podoba unitářského smutečního obřadu

Unitářský smuteční obřad ve své podobě je pružný, v závislosti na okolnostech, místě konání, osobitosti zemřelého a potřebám pozůstalých. Poselství, které při něm má zaznít, má však být jasné a mělo by obsahovat útěchu a naději pozůstalým, bez nevhodného působení na city. Je vhodným doplněním, když se ke slovu duchovního připojí vzpomínkou, modlitbou, meditací nebo jinak někdo z přítomných.

Délka obřadu záleží na časových možnostech daných místem a okolnostmi. Jeho průběh však v žádném případě nemá být zbytečně rozvláčný a mnohomluvný.

e. Poplatky za unitářský smuteční obřad

Duchovní vykonává smuteční obřad pro členy unitářské obce zdarma v rámci duchovenských služeb. Poplatek pro nečleny dojedná duchovní s pozůstalými při přípravě smutečního obřadu.

Článek 3.

Unitářský obřad uvítání dítěte

a. Podstata unitářského obřadu uvítání dítěte

Unitářská tradice považuje život člověka za posvátný a zrození dítěte za velkolepý dar. Narození dítěte je proto významným předělem v osobním a duchovním životě člověka, rodiny i širší společnosti. Proto je i příležitostí k zdůraznění a připomenutí významu duchovních hodnot a kvalit lidského života.

Unitářský obřad uvítání dítěte je příležitostí k zvěstování základních lidských životních pravd, potřeby hledat lásku, krásu, pravdu a moudrost, pozitivní přístup k životu v souladu s principy svobodné víry. V rámci duchovní péče unitářský duchovní může vykonat obřad uvítání dítěte pro děti členů unitářské obce nebo pro veřejnost. Smyslem tohoto obřadu je obvykle příslib rodičů, opatrovníků, kmotrů a případně i dalších osob, že se o dítě budou starat s láskou a pomáhat mu na cestě životem, a současně oslava přivítání dítěte do našeho světa.

b. Způsoby unitářského obřadu uvítání dítěte

Unitářský obřad uvítání dítěte má být připraven s přihlédnutím k potřebám a osobnosti rodinných příslušníků a jejich situaci. Může být použito symbolů podle osobních přání rodičů a širší rodiny. Obřad může být vykonán ordinovaným duchovním NSČU, laickým duchovním či jinou způsobilou osobou pověřenou správním sborem obce.

c. Příprava unitářského obřadu uvítání dítěte

Zájemci o unitářský obřad uvítání dítěte se obrátí na duchovního. Pokud ten není k dispozici, pak na Správní sbor obce, a s jeho pomocí určí příslušnou osobu. Na přípravné schůzce jsou probrány podrobnosti a podoba obřadu.

d. Podoba unitářského obřadu uvítání dítěte

Unitářský obřad uvítání dítěte je ve své podobě pružný, může mít podobu obřadu v soukromí, v přírodě, veřejném prostranství nebo v prostorách unitářské obce, může být součástí pravidelného shromáždění obce.

Obřad uvítání dítěte po narození nebo po adopci může být připraven individuálně podle potřeby a přání rodičů či opatrovníků. Může mít podobu křtu vodou, může být použito květiny nebo jiného symbolického předmětu ilustrujícího krásu a jiné kvality života.

e. Poplatky za unitářský obřad uvítání dítěte

Duchovní vykonává obřad uvítání dítěte pro členy unitářské obce zásadně zdarma v rámci duchovenských služeb. V tomto případě stačí, aby alespoň jeden z rodičů byl členem unitářské obce. Poplatek pro nečleny dojedná duchovní s rodiči při přípravě obřadu.

Článek 4. Další unitářské obřady

Vedení dalších unitářských obřadů, jako je Květinová slavnost, nedělní či jiné shromáždění, je vždy odvozeno ze spolupráce a v souhlase s náboženskou obcí či skupinou.

Duchovní může být požádán členy obce nebo veřejností k vedení nebo účasti na soukromých či veřejných obřadech různého druhu. Při zvažování své účasti nebo vedení obřadu má duchovní na mysli jak svou osobní víru a přesvědčení, tak i unitářskou tradici i integritu unitářské víry, poslání a principy obce, kterou reprezentuje a NSČU.

Tento řád byl schválen sněmem NSČU dne 25. září 2021 s účinností od 1. října 2021.